

Etikk og evaluering

Perspektiver og erfaringer fra Norad

ICOMOS ekspertkurs
22. oktober 2009

Anette Haug

Innledning

- Om begrepet etikk
- Kort om ICOMOS og etikk
 - Policy for the implementation of the ICOMOS World Heritage Mandate
 - Guidelines for World Heritage. Technical Evaluation Missions
- Oppsummert om ICOMOS og vektleggingen videre

Norad og evaluering

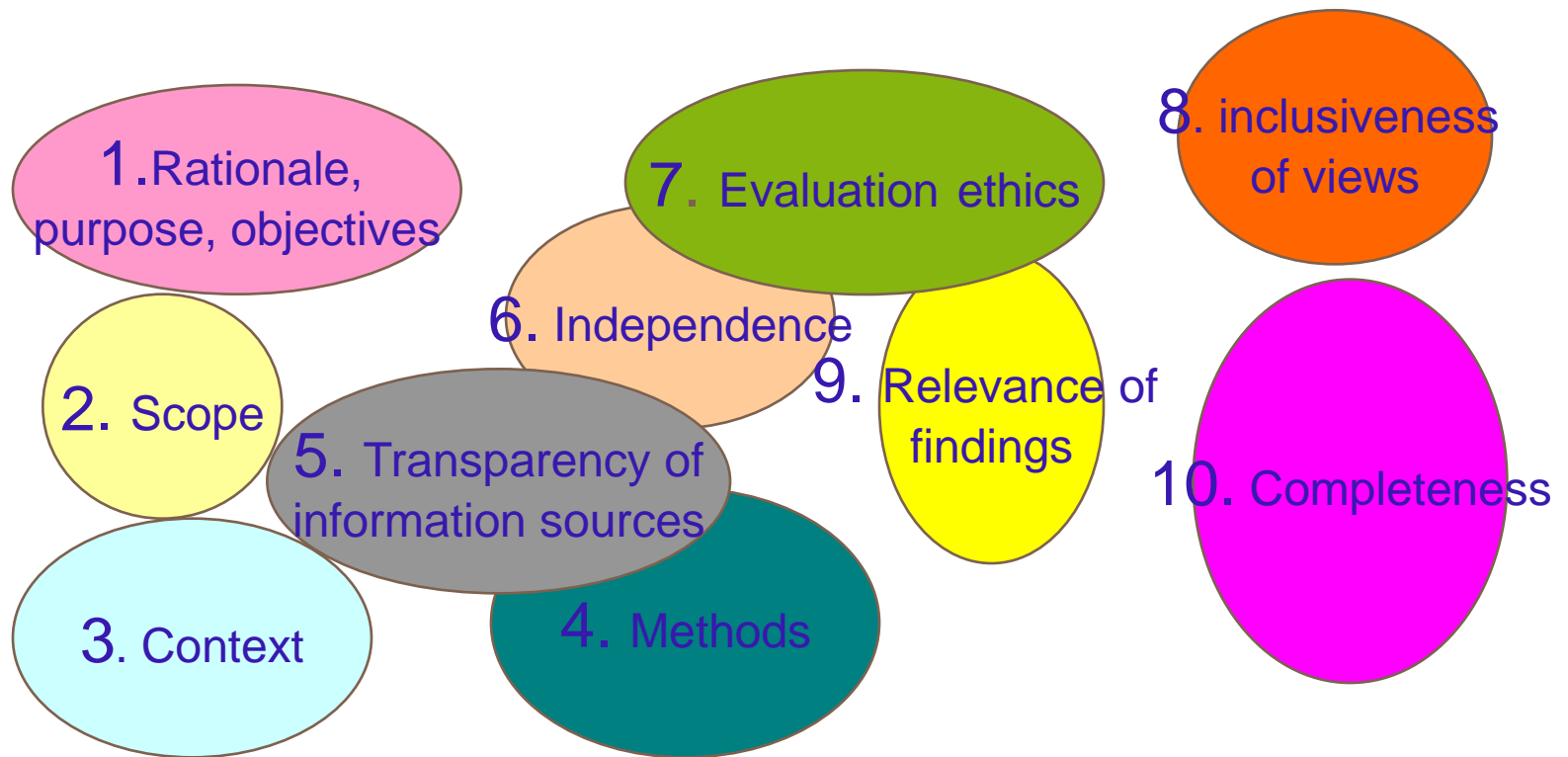
- Egen evalueringsavdeling
- Evalueringsinstruks fra 2006 – uavhengighet, bestemmer eget program, oppfølgingsnotat til Utenriksdepartementet via Norads direktør
- Ansvar for evaluering av utviklingssamarbeid i St.budsjettet (2010 27,4 mrd)
- Rullerende evalueringsprogram, 12-13 evalueringer/studier i året
- Eksterne, uavhengige evalueringer
- Gjennomganger og studier – også i andre deler av systemet

Norad og evaluering (forts.)

- Fokus på *resultater*
- Grunnleggende verdier:
 - *Uavhengighet*
 - *Åpenhet*
 - *Logikk*
- Standarder
 - OECD/DACs prinsipper og standarder*
 - *inkl. egen kvalitetsstandard på evalueringsetikk*

OECD/DAC standarder for evalueringskvalitet – oversikt

10 hovedpunkter utgjør standarden

Etikk – Spes rel. punkter i DACs kvalitetsstandarder

- 3 Beskrive konteksten
- 4.1 Beskrive og forklare metoden som er brukt
- 4.3 Relevante interessenter konsultert
- 4.4 Begrunne utvalget av tiltak (sampling)
- 4.5 Evalueringsteamets sammensetning
- 5.1 Åpenhet om informasjonskilder
- 6.1 Uavhengighet av konsulentene vis-à-vis interessenter
- 6.2 Fri og åpen evalueringsprosess
- **7.1 Evalueringen utført på en profesjonell og etisk måte**
- **7.2 Innrømmelse av uenigheter innad i teamet**
- 8.1 Inkludering av interessenters kommentarer
- 9.4 Bruk av evalueringen, krav til oppfølging av evalueringen

DACs kvalitetsstandard om evalueringsetikk

7 Evalueringsetikk

7.1 Evalueringen utført på en *profesjonell* og *etisk måte*

Evalueringsprosessen viser *følsomhet for interessenters og intervjuobjekters kjønn, tro, levevis og skikker* og er utført med *integritet og ærlighet*.

Rettigheter og velferd for deltakerne ivaretatt og beskyttet.

Anonymitet og konfidensialitet for informantene, når ønsket eller foreskrevet ved lov.

7.2 *Innrømmelse av uenigheter innad i teamet*

Teammedlemmer skal ha mulighet for å ta avstand fra vurderinger og anbefalinger. Uenigheter skal *reflekteres i rapporten*.

Etiske perspektiver i andre DAC kvalitetsstandarder

- **Kontekst** => få frem nødvendig kunnskap (om utviklingspolitisk, institusjonelle og kulturelle forhold) til å avdekke ulik balanse/maktforhold
- **Metode** => være åpen og klar på svakheter og begrensninger ved metode og utvalg, og la interessenter få uttale seg, samt involvere lokale fagfolk i teamet
- **Åpenhet om informasjonskilder** => tilstrekkelig informasjon til å gi mulighet til vurdering av kildene og informasjonen evalueringen bygger på
- **Uavhengighet for konsulenter** => beskrive graden av uavhengighet vis-à-vis interessentene, og evt. habilitetskonflikter åpent og ærlig
- **Kvalitetskontroll** => inkludere interessenters kommentarer, gi interessenter mulighet til å kommentere og reflektere substansielle uenigheter i rapporten
- **Bruk av evalueringen** => krav til oppfølging av evalueringen/management response

Erfaringer – noen eksempler og utfordringer

- **Kina-Røde Kors gjennomgangen**

kulturfaktoren/intervjumulighetene
gaver/uavhengighet, legitimitet
løfter og uttalelser

- **Tsunami- fellesevalueringen**

komplisert prosess, flere interessenter
inkludering av berørte parter

- **Kulturarvevalueringen**

utvalg av prosjekter, representativitet
uenighet i synspunkter

Oppsummering: etiske perspektiver og utfordringer i evaluering

- Generelle: evalueringsetikk/faglig redelighet, inkl. åpenhet om kilder, robuste metoder, evidensbaserte konklusjoner, håndtering av interessekonflikter
- Gi lokale konsulenter rettmessig plass
- Inkludere interessenter, berørte parter i evalueringen
- Analysere konteksten, kulturelle faktorer og maktstrukturen: hvilken betydning har tiltaket for ulike berørte parter
- Bruke evalueringsmetoder som ivaretar svake gruppers interesser og synspunkter under evalueringen
- La etiske prinsipper gjennomsyre evalueringen, som ”informert samtykke” og ”do no harm”, analysere konsekvenser og ikke utsette deltagerne for negative konsekvenser, beskytte dem - og ikke love for mye!
- Gi noe tilbake - bl.a. presentere/tilbakeføre resultatene
- Kvalitetssikre rapporten så den blir etisk redelig - og bidra til oppfølging

ICOMOS og etikk:

Mennesker og kulturarv

Takk!

Lykke til med
gruppearbeidet

